

TAALLEESONDERWIJS - 5. Lezen toepassen

Projectbureau Kwaliteit ontwikkelt handreikingen en kwaliteitskaarten om het onderwijs in de basisvaardigheden taal/lezen en rekenen te verbeteren en opbrengstgericht werken te versterken. Deze publicaties zijn als pdf-bestand te downloaden van de websites www.schoolaanzet.nl, www.taalpilots.nl en www.rekenpilots.nl.

De kwaliteitskaart **Lezen toepassen** maakt deel uit van de serie **Leerlingen betrekken bij leesprestaties**

Inleiding

Doelgerichtheid is een belangrijk aspect van effectief en opbrengstgericht onderwijs. Doelgerichtheid betekent doelen stellen en na een periode van gerichte inspanning nagaan of die doelen zijn bereikt. Doelgerichtheid is een houding die bewust moet worden aangeleerd. Zowel leerkrachten als leerlingen moeten 'doelbewust' zijn om de doelen daadwerkelijk te halen.

De serie kwaliteitskaarten *Leerlingen betrekken bij leesprestaties* biedt handvatten aan leerkrachten die hun leerlingen bewuster en doelgerichter willen laten lezen. Aan de hand van deze kwaliteitskaarten kunnen leerkrachten hun leerlingen betrekken bij hun eigen leesontwikkeling door hen de leesactiviteiten en leesprestaties zelf in kaart te laten brengen. Op deze manier stellen leerlingen niet alleen vast of ze vooraf gestelde doelen hebben behaald, ook krijgen ze een beter beeld van de inzichten die ze opdoen tijdens het lezen of de daarmee samenhangende activiteiten, en kunnen ze bij hun verdere leesontwikkeling en lees-aanpak bewuster gebruik maken van die inzichten.

Toelichting

Leerlingen moeten vlot en vloeiend technisch kunnen lezen om goede resultaten te behalen bij begrijpend lezen. Maar ook achtergrondkennis en een flinke woordenschat zijn daarvoor onontbeerlijk. Om achtergrondkennis te ontwikkelen en de woordenschat te vergroten is het nodig dat een leerling veel en gevarieerd leest. Daarnaast moeten leerlingen de kans krijgen om hun leesvaardigheid in allerlei situaties toe te passen.

Gebruik

Op de kaart *Lezen toepassen* houden leerlingen zelf bij welke tekst ze hebben gelezen en welke activiteit ze met de tekst hebben uitgevoerd. Het gaat er vooral om dat leerlingen gevarieerde teksten lezen en daar ook wat mee doen. Dit betekent dat lezen en toepassen direct met elkaar verbonden zijn.

In feedbackgesprekken gaat de leerkracht samen met de leerling in op de 'leesbeleving' aan de hand van de gelezen teksten. De kwaliteitskaart *Leesbelevingen van leerlingen* biedt aanknopingspunten voor deze gesprekken.

Vorbereiding

Kopieer voor iedere leerling de kaart *Lezen toepassen*.

Activiteit

1. Formuleer het doel samen met de leerlingen: gevarieerde teksten kunnen lezen en de inhoud van de tekst verwerken in een eigen - schriftelijke of mondelinge - tekst.
2. Leerlingen lezen zelf of met klasgenoten teksten. Deze zijn aangereikt door de leerkracht of zelf gekozen door de leerling.
3. Na het lezen gaan de leerlingen samen of zelfstandig aan de slag. Denk hierbij aan de volgende activiteiten:
 - Een verslag maken
 - Een verhaal zelf afmaken
 - Mening geven
 - Een debat voeren
 - Een voordracht of spreekbeurt geven
 - Een vervolg (-artikel) schrijven
 - Een interview uitvoeren
 - Een eigen (school-) krant samenstellen
 - Een onderzoekje uit voeren
 -
4. De teksten die zijn gelezen over een periode van twee of drie maanden noteert de leerling in de eerste kolom. In de tweede kolom geeft de leerling aan of het om een zelf gekozen tekst gaat of niet. In de derde kolom legt de leerling in één of enkele zinnen vast hoe de tekst is toegepast.

Aandachtspunten

- Wanneer leerlingen uit zichzelf kiezen voor voldoende variatie in teksten hoef je als leerkracht hierop niet zoveel te sturen. Voor leerlingen die eenzijdige teksten lezen is dit natuurlijk wel nodig. De tweede kolom geeft zo na verloop van tijd ook een mooi beeld van de inbreng van de leerkracht.
- Het is belangrijk dat leerlingen ook verschillende toepassingsmogelijkheden verkennen. Sommige leerlingen zijn hierin zelf creatief, andere zul je meer richting moeten geven.

Feedback

Gesprekken met leerlingen over wat zij hebben ingevuld op de kaarten zijn absoluut noodzakelijk. In deze gesprekken staan de leerlingen samen met de leerkracht stil bij hun leeservaringen, hun belevingen hierbij en wat ze ervan hebben geleerd. De gesprekken dragen ertoe bij dat de leerlingen zich vaardigheden eigen maken die horen bij goed lezen en die belangrijk zijn voor een succesvol vervolg in het voortgezet onderwijs. Door deze gesprekken krijgen de leerling en de leerkracht beide een goed inzicht in het begrip leesniveau van de leerling.

Voor de opbouw van het gesprek kun je onder meer gebruik maken van vragen op de kwaliteitskaart *Leesbelevingen van leerlingen*. Denk aan vragen als:

- Wat vind je van de inhoud van je eigen leeslijst? Vind je het bijvoorbeeld een interessante lijst van teksten?
- Vond je de teksten die je gelezen hebt gemakkelijk of juist moeilijk om te lezen? Hoe kwam dat?
- Als je de eigen lijst nu bekijkt, wat vind je dan de leukste teksten om te lezen en ook wat mee te doen? Waarom?
- Als je het overzicht van gelezen teksten en daaraan gekoppelde activiteiten en opdrachten bekijkt, waar heb je nu het meeste van geleerd? Waarom denk je dat?

Gesprekken over leesbeleving vinden eerst in een één-op-één situatie met de leerkracht plaats. Wanneer leerlingen bekend zijn met deze aanpak, dan kunnen de feedbackgesprekken ook groepsgewijs worden gevoerd.

LEZEN TOEPASSEN

Dit heb ik allemaal gelezen	Willen / moeten	Dit heb ik ermee gedaan
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	
○	☐ Dit wilde ik zelf lezen ☐ Dit moest ik lezen	

Deze kwaliteitskaart maakt deel uit van de serie **Leerlingen betrekken bij leesprestaties**.

De serie bestaat uit:

1. Werken met een leesdossier
2. Met kleuters praten over letters leren
3. Woorden steeds beter lezen
4. Teksten steeds beter lezen
5. Lezen toepassen
6. Leesbelevingen van leerlingen

Colofon

De kwaliteitskaarten **Leerlingen betrekken bij leesprestaties** zijn ontwikkeld door Yvonne Leenders en Ed Koekebacker. Bij het samenstellen en uitwerken van deze kwaliteitskaart is gebruik gemaakt van *Vrij lezen, in beeld, woord en uitvoering*, Lucia Fiori e.a., CPS Amersfoort, 2010.

Projectbureau Kwaliteit ontwikkelt handreikingen en kwaliteitskaarten rond taal, rekenen en opbrengstgericht werken. Dit vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de PO-Raad.

Voor vragen rond de kwaliteitskaarten Taalleesonderwijs kunt u contact opnemen met Gea Spaans, e-mail info@schoolaanzet.nl.

© maart 2011 - Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan: